

CLAUSHOLM

Haven fortæller en historie om vandets mange udtryksformer...

Havens historie

Clausholm Slot er med staldgård og park et af de første og mest karakteristiske barokanlæg i Danmark. Barokhavens italiensk inspirerede terrasseanlæg er tegnet af N. Tessin den Yngre i 1693 og er anlagt på et voldsomt skrånende terræn. Oprindelige planer om vandkaskader blev ikke til noget af tekniske årsager. I 1976 blev de imidlertid anlagt med moderne teknik, da C. Th. Sørensen stod for gendigtningen i form af et smalt bækforløb. Andre dele af haven blev i 1870'erne omlagt af H. A. Flindt i landskabelig stil.

De væsentlige elementer i haven på Clausholm er terrasseanlægget med kaskader og alléer samt voldgraven, der omkranser hovedbygningen. Haven fortæller en historie om vands mange udtryksformer. Vandets forløb begynder i skoven med en skovsø. Herfra ledes det via en bæk til karpedammene og videre ned i slotssøen.

I vandets bevægelse udnyttes områdets naturligt store terrænspring. Samme historie gentages i kaskadeanlægget, der er et stiliseret billede på vandets bevægelse ned mod slottet.

Vandelementerne i haven ved Clausholm repræsenterer en bred vifte af mulige vandtypologier, der findes i de danske herregårdshaver.

Realisering

Vandproblematikken var den overordnede udfordring på Clausholm. Problemet omhandlede både vandkvalitet og vandkanter- og flader. Vandet var groet til med vandpest og andemad, og vandkanterne eroderede og skred sammen. Kaskadeanlægget havde endvidere problemer med frostsprængninger og slitage.

På Clausholm har man derfor fokuseret på genskabelsen af tidligere eksisterende vandkaskader i barokanlægget, ligesom hele parkens vandsystem er blevet renoveret.

Ejer	Kim Berner
Beliggenhed	Hadsten, Midtjylland
Havens stilperiode	Barok og landskabelig
Bærende haveelement	Terrasseanlæg med kaskade, alléer og voldgrav
Haven anlagt/omlagt	1693 Tessin, 1723 Krieger
Haveareal	8 ha
Driftsareal	200 ha skov, 960 ha landbrug
Havedrift	Skiftende folk efter behov
Landskabsarkitekt	Preben Skaarup Landskab

C. Th. Sørensens kaskadeanlæg tegner et stilliseret billede af vandets forløb ned gennem haven fra skovsø til voldgrav.

Dammene på den mellemste terrasse er blevet rensset og har fået nye kanter og stemværker af egetræ.

Et gennemgående problem var tilgroning af dammene og voldgravens vandspejl på grund af et højt næringsindhold i det tilførte vand. Samtlige damme og den østlige del af voldgraven er blevet oprenset for at fjerne aflejrede, næringsrige sedimente.

Den eksisterende vandteknik i form af stemværker og munke var i stærkt forfald. Disse er alle udskiftet, så det fremover er muligt at regulere vandstanden i damme og voldgrav mere nøjagtigt. Store vandmængder forsvandt langs løbet igennem skoven, men ved at udskifte vandteknikken er det også blevet muligt at tilføre vandsystemet langt større vandmængder, hvilket yderligere har forbedret vandkvaliteten.

Eksisterende kanter langs damme og voldgrav var generelt i dårlig forfatning. Kvadre- og kampestenskanterne omkring voldstedet var præget af store sætnings-skader og visse steder hullet som resultat af nedfaldne sten. Voldstedets afgrænsning er blevet funderet solidt og retableret som eksisterende stensætninger. Trækanterne

langs voldgravens ydre kant og dammene var ligeledes i stærkt forfald, hvilket blandt andet har resulteret i erosion af det bagvedliggende terræn. Med en todelt løsning har man sikret en solid og holdbar trækantering, der samtidig fremstår præcis og elegant. Kanterne består af en kraftig konstruktion med lang levetid, der udelukkende er under vandet, samt en mere spinkel konstruktion delvist over vandoverfladen. Denne del forventes at have en kortere levetid, men er til gengæld let at rette op og reparere.

Gårdspladsen i den gamle staldgård er blevet forfinet med større belægningsflader i brosten og pigsten. Mange af de eksisterende linderækker på slotsholmen var i dårlig stand, og symmetrien blev brudt ved stort udfald i rækkerne. For at genskabe symmetrien er der plantet lindetræer på begge sider af slotsholmen, ligesom der er kommet nye lindetræer til foran slottet på voldgravskanten omkring slottets hovedakse.

Slotsholmen er blevet strammet op med nye præcise kanter, vedbend langs kanten og to nye rækker lindetræer og hække.

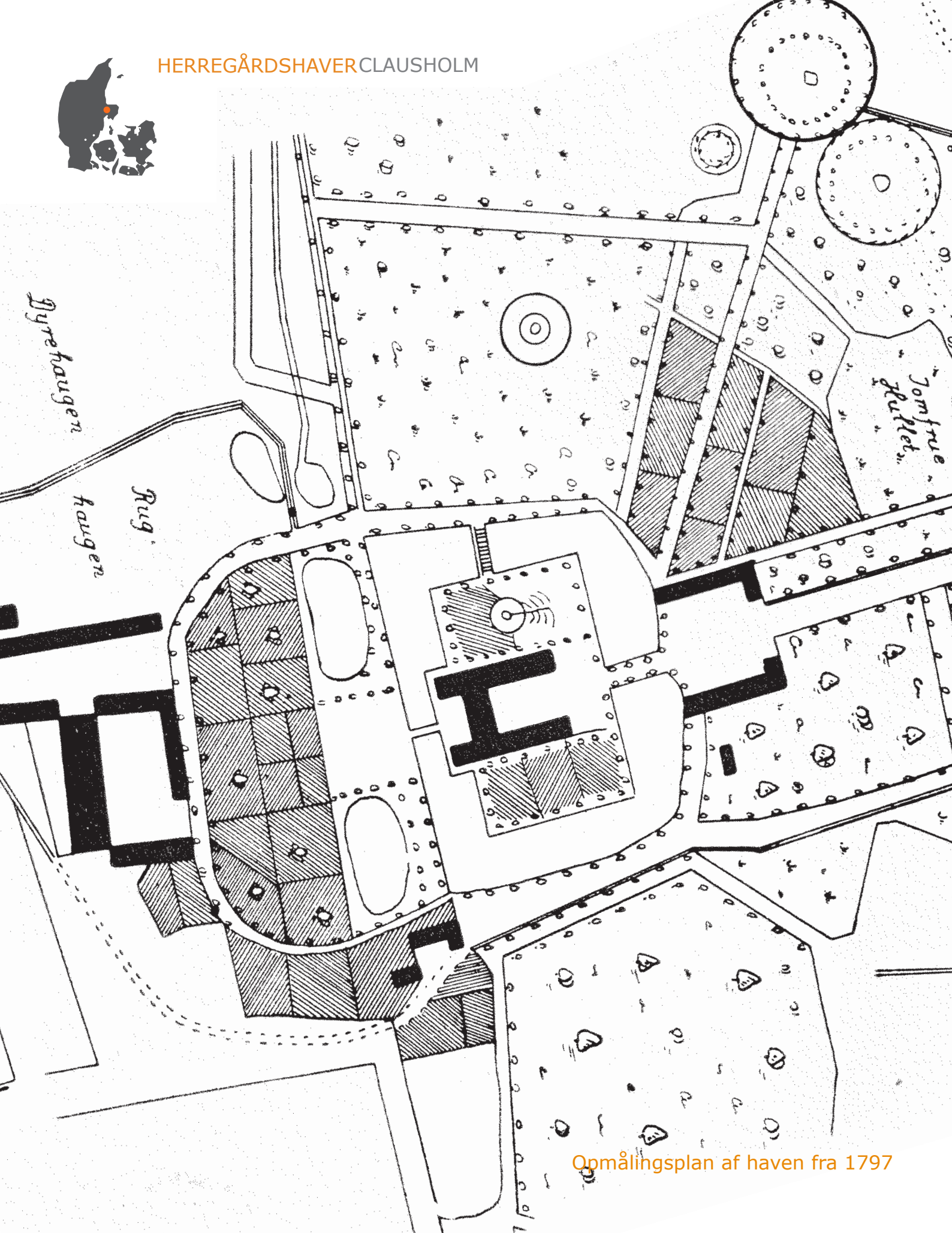
Arealerne mellem vej og have er forenklet, havens grænser er præciseret med hække, og der er anlagt en ny stiforbindelse øst om slottet, som giver en mere sammenhængende tur for havens gæster.

Overgangen mellem haven og skoven er gjort tydeligere. Ved rydning og en smule terrænregulering har havens mange alléer, der er med til at markere både stier og veje, givet haven mere præcise grænser mod landskabet.

***I vandets bevægelse
udnyttes områdets
naturligt store
terrænspring...***

Hele voldgraven har været tømt, bunden er blevet rensset og kanterne er enten renoverede eller nykonstruerede.

Jyrehaugen

Haugen

Rug

Jomfrue
Skulptet

PROJEKTETS INDHOLD

- 1 Renovering af kampestenskanter
- 2 Plantning af nye linderækker
- 3 Etablering af ny publikumsti
- 4 Fornyelse af alle munde
- 5 Fornyelse af kanter om damme
- 6 Etablering af ny sø

